

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	(20x2)	—	40	נקודות
פרק שני	—	(20x1)	—	20	נקודות
פרק שלישי	—	(14x2)	—	28	נקודות
פרק רביעי	—	(12x1)	—	12	נקודות
סך הכול	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכזו בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — בראשית (40 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3 (לכל שאלה — 20 נקודות).

בכל שאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לסעיף א — 6 נקודות; לסעיפים ב-ג — 7 נקודות).

1. קרא **בראשית**, פרק י"ג, פסוקים א'-י"ז.

א. קרא פסוקים א'-ט'.

(1) מה הייתה סיבת המריבה בין רועי אברם ובין רועי לוט? בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

(2) מה אברם מציע ללוט כדי ליישב את המריבה? (3 נקודות)

ב. (1) קרא פסוקים י'-י"ג.

לוט בחר להתיישב בכיכר הירדן. על פי הכתוב, מהי הסיבה לכך? (3 נקודות)

(2) יש הטוענים כי בפסוקים האלה יש ביקורת מרומזת על הבחירה של לוט.

הבא מן הכתוב ראיה אחת התומכת בטענה זו, והסבר אותה. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים ח'-י"ז.

האם מדברי ה' לאברם (פסוקים י"ד-י"ז) אפשר להבין שההצעה שהציע אברם ללוט הייתה הצעה שה' תומך בה? נמק את דבריך.

2. קרא **בראשית**, פרק כ"ד, פסוקים א'-כ"א ופסוקים ס"א-ס"ז.

א. אברהם שולח את עבדו לשליחות חשובה.

(1) קרא פסוקים א'-ט'.

מהי השליחות? מהי השבועה שהשביע אברהם את עבדו לפני שיצא למלא את השליחות, ומפני מה הזהיר אותו?

(4 נקודות)

(2) קרא פסוקים ס"א-ס"ז.

האם הצליח העבד בשליחות זו? בסס את תשובתך על הכתוב. (2 נקודות)

ב. קרא פסוקים י"א-כ"א.

(1) העבד מבקש מה' סימן שיעזור לו לבחור את הכלה המיועדת. מהו הסימן ועל אילו שתי תכונות של הכלה

המיועדת סימן זה יכול ללמד? (4 נקודות)

(2) קרא את פסוק כ"א.

על פי פסוק זה, האם חשב העבד שקיבל את הסימן שביקש? נמק את דבריך ובסס אותם על הפסוק.

(3 נקודות)

ג. קרא גם **בראשית**, פרק כ"ז, פסוקים ו'-י"ז.

לדעתך, האם הדמות של רבקה על פי **בראשית**, פרק כ"ד, פסוקים ט"ו-כ"א תואמת את דמותה על פי **בראשית**,

פרק כ"ז, פסוקים ו'-י"ז? נמק את דבריך.

3. קרא **בראשית**, פרק מ"ח, פסוקים א'-כ'.

א. בקטע שלפניך מסופר על הברכות שיעקב מברך.

(1) מה הן הנסיבות שבהן ניתנות הברכות? (תוכל להיעזר ב**בראשית**, פרק מ"ז, פסוק כ"ט.) (2 נקודות)

(2) מי הם המבורכים, ומהו הקשר המשפחתי שלהם אל יעקב? (4 נקודות)

ב. מן הפרק נראה שיעקב מפלה בין צאצאיו.

(1) הבא שת ראיות מן הפרק לביסוס טענה זו. (3 נקודות)

(2) הוכח על פי פסוק ה' ועל פי פסוק כ' שגם הבנים שיעקב הפלה לרעה זכו לברכה ולא נידחו מן המשפחה

(4 נקודות)

ג. (1) יש הטוענים שהזכרת האירוע שבפסוק ז' בהקשר של מתן הברכות מעוררת תמיהה. הסבר טענה זו.

(3 נקודות)

(2) קרא גם **בראשית**, פרק מ"ז, פסוקים כ"ט-ל"א.

על פי הבקשה של יעקב מיוסף בפסוקים אלה, יש הטוענים שייתכן שיעקב הזכיר את האירוע שבפסוק ז'

בגלל תחושת אשמה. הסבר טענה זו. (4 נקודות)

פרק שני – שמות (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4-5 (לכל שאלה – 20 נקודות).

בכל שאלה שבחרת, ענה על כלל הסעיפים (לסעיף א – 6 נקודות; לסעיפים ב-ג – 7 נקודות).

4. קרא **שמות**, פרק י"ג, פסוקים י"ז-כ"ב ו**שמות**, פרק י"ד, פסוקים א'-ד'.

א. על פי פרק י"ג, פסוקים י"ז-י"ח ועל פי פסוקים כ"א-כ"ב, הסבר באילו דרכים אלוהים מגן על בני ישראל במסע ממצרים לארץ כנען.

ב. קרא **שמות**, פרק י"ד, פסוקים א'-ד'.

על פי פסוק ב', ה' מצווה על בני ישראל לחזור מקצה מדבר סיני ולחנות בין המקום שבו המצרים חונים ובין הים, וכך מעמיד אותם בסכנה.

על פי פסוקים ג'-ד', הסבר מדוע העמיד ה' את בני ישראל בסכנה.

ג. קרא **שמות**, פרק י"ג, פסוק י"ט וגם **בראשית**, פרק נ', פסוקים כ"ד-כ"ה ואת הקטע שלפניך מתוך הצוואה של

בנימין זאב הרצל.

"משאלתי להיקבר [...] על יד אבי [בווינה] ולשכב שם עד שהעם היהודי יעלה את גופתי לארץ ישראל [...]"

(על המשמר, 31.7.1949, מתוך <http://jpress.org.il>)

(1) מה משותף לבקשה של הרצל ולבקשה של יוסף? בסס את דבריך על **בראשית**, פרק נ', פסוקים כ"ג-כ"ה ועל הצוואה של הרצל. (3 נקודות)

(2) הביטוי "פְּקֹדָה וְפְקֹדָה" מוזכר פעמיים ב**בראשית**, נ', פסוקים כ"ד-כ"ה, ופעם אחת ב**שמות**, פרק י"ג, פסוק י"ט. יש הטוענים כי השימוש החוזר בביטוי זה ב**שמות**, פרק י"ג, פסוק י"ט נועד לרמוז על ההצלחה הצפויה של המסע ממצרים לארץ כנען. הסבר טענה זו. (4 נקודות)

5. קרא **שמות**, פרק כ', פסוקים א'-י"ח, מן המילים "וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר" עד המילים "ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים" (שים לב: ייתכנו שינויים במספור הפסוקים בין מהדורות תנ"ך שונות).

א. (1) ציין אחד מן הדיברות שבין אדם לאלוהים ואחד מן הדיברות שבין אדם לחברו. (2 נקודות)

(2) יש הטוענים שבפסוק ב', "אנכי ה' אלהיך... מבית עבדים", נרמזים שני נימוקים למחויבות של העם לקבל עליהם את חוקי האל.

ציין והסבר שני רמזים לנימוקים אלה. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים ח'-י"א (מן המילים "זכור את יום השבת לקדשו" עד המילים "על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו") ואת הקטע שלפניך **מאבות דרבי נתן**.

"ועוד היה רבי אליעזר אומר: גדולה היא מלאכה, שכשם שנצטוו ישראל על השבת, כך נצטוו על המלאכה".
(**אבות דרבי נתן**, נוסח ב', כ"א)

רבי אליעזר אומר כי ממצוות השבת אפשר ללמוד שבני ישראל נצטוו גם על המלאכה. מהו הפסוק שעליו הוא מבסס קביעה זו, ומהו הפסוק המנמק ציווי זה? הסבר את דבריך.

ג. (1) קרא פסוקים ט"ו-ט"ז (מן המילים "וכל העם ראים את הקולת" עד המילים "פן נמות").

על פי פסוקים אלה, מה העם מבקש ממשה ומדוע? (2 נקודות)

(2) קרא גם **שמות**, פרק י"ט, פסוקים י"ח-י"ט.

הסבר מדוע על פי פסוקים אלה הבקשה של העם ממשה (שכתבת עליה בתת-סעיף 1) מעוררת תמיהה.
(5 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 8.

פרק שלישי — נושאי הבחירה (28 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 6-10 (לכל שאלה — 14 נקודות).

ענה על סעיף א חובה (6 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (8 נקודות).

שיבת ציון

6. קרא נחמיה, פרק ח', פסוקים א'-י"ב.

א וַיֵּאָסְפוּ כָּל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל־הַרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־
הַמַּיִם וַיֹּאמְרוּ לְעֹזְרָא הַסֵּפֶר לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה
ב אֲשֶׁר־צִוָּה ה' אֶת־יִשְׂרָאֵל: וַיָּבִיא עֹזְרָא הַכֹּהֵן אֶת־הַתּוֹרָה
לִפְנֵי הַקְּהָל מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה וְכָל מִבְּיֵן לִשְׁמֹעַ בַּיּוֹם אֶחָד
ג לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי: וַיִּקְרָא־בוּ לִפְנֵי הַרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־
הַמַּיִם מִן־הָאֹזֶר עַד־מַחְצִית הַיּוֹם נֶגֶד הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים
ד וְהַמְּבִינִים וְאֹזְנֵי כָּל־הָעָם אֶל־סֵפֶר הַתּוֹרָה: וַיַּעֲמֹד עֹזְרָא
הַסֵּפֶר עַל־מַגְד־עַיִן אֲשֶׁר־עָשׂוּ לַדָּבָר וַיַּעֲמֹד אֶצְלוֹ
מִתְּתִיָּה וְשָׁמַע וְעֲנִיָּה וְאוּרִיָּה וְחַלְקִיָּה וּמַעֲשִׂיָּה עַל־יָמֵינוּ
וּמִשְׁמָאֵלוֹ פְּדִיָּה וּמִישָׁאֵל וּמִלִּכְיָה וְחַשְׁשׁ וְחַשְׁבַּדְנָה זְכַרְיָה
ה מִשְׁלֹם: וַיִּפְתַּח עֹזְרָא הַסֵּפֶר לְעֵינֵי כָּל־הָעָם
ו כִּי־מַעַל כָּל־הָעָם הָיָה וּכְפָתְחוּ עֲמֻדוֹ כָּל־הָעָם: וַיְבָרֶךְ
ז עֹזְרָא אֶת־ה' הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָּל־הָעָם אָמֵן וְאָמֵן
בְּמַעַל יְדֵיהֶם וַיִּקְרוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַה' אַפַּיִם אַרְצָה: וַיִּשְׁוַע
ח וּבְנֵי וְיִשְׂרָבְיָה וְיָמִין עֲקֹוב שַׁבְּתַי וְהוֹדִיָּה מַעֲשִׂיָּה קְלִיטָא
עֹזְרִיָּה יוֹזָבֵד חֲנָנִי פְּלֵאִיָּה וְהַלּוּיִם מְבִינִים אֶת־הָעָם לַתּוֹרָה
ט וְהָעָם עַל־עַמְדָם: וַיִּקְרָאוּ בַּסֵּפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מִפְּרֹשׁ
י וַיִּשׁוּם שֹׁכֵל וַיְבִינּוּ בַּמִּקְרָא: וַיֹּאמֶר נַחֲמִיָּה הוּא
יֵאָמֵר הַתְּרַשְׁתָּא וְעֹזְרָא הַכֹּהֵן וְהַסֵּפֶר וְהַלּוּיִם הַמְּבִינִים אֶת־הָעָם
יֵאָמֵר לְכָל־הָעָם הַיּוֹם קִדְשׁ־הוּא לַה' אֱלֹהֵיכֶם אֶל־תִּתְּאָבְלוּ
יֵאָמֵר לְהֵם לְכוּ אֲכָלוּ מִשְׁמַנִּים וּשְׂתוּ מִמִּתְּקִים וּשְׁלַחוּ
יֵאָמֵר לְהֵם לְכוּ לֹא בִי־קָדוֹשׁ הַיּוֹם לְאֲדַנְּנוּ וְאֶל־תִּעְצְבוּ
יֵאָמֵר לְהֵם הַיּוֹם מִעַזְכֶּם: וְהַלּוּיִם מַחֲשִׂים לְכָל־הָעָם
יֵאָמֵר לְהֵם הַיּוֹם קִדְשׁ וְאֶל־תִּעְצְבוּ: וַיִּלְכוּ כָּל־הָעָם
יֵאָמֵר לְהֵם לְשִׁלַּח וּלְשַׁלַּח מְנוֹת וְלַעֲשׂוֹת שְׂמֵחָה גְדוּלָּה בִּי
יֵאָמֵר בְּדַבְּרִים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם:

ענה על סעיף א – **חובה**.

א. (1) מהו האירוע המתואר בקטע שלפניך, ובאיזו תקופה בתולדות עם ישראל הוא אירע? (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים ט'-י"ב.

האירוע המתואר בקטע זה עורר רגשות עזים בעם.

הבא הוכחה אחת מן הפסוקים התומכת בקביעה זו והסבר אותה. (2 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא את דבריו של א' הכהן המובאים בקטע שלפניך.

"התורה אינה נחלתו של מגזר זה או אחר, אלא מסורה לכול".

(א' הכהן, "על הלכה והכלה", 929 – **תנ"ך ביחד**, נחמיה ח', <https://www.929.org.il>)

קרא פסוקים א'-ח'.

הבא שתי דוגמאות מן הכתוב התומכות בדברי הכהן. הסבר את דבריך.

ג. קרא פסוקים א'-ח'.

(1) בפסוק ז' מוזכרים שמותיהם של כמה אנשים.

הסבר מה היה תפקידם של אנשים אלה באירוע המתואר בקטע שלפניך. (3 נקודות)

(2) הבא מן הפסוקים ראיה אחת המלמדת שהעם מעוניין לשמוע את דברי התורה וראיה אחת המלמדת שהעם

כיבד את המעמד. (5 נקודות)

7. קרא ירמיה, פרק ל"ח, פסוקים א'-י"ג.

א וישמע שפטיה בין מתן וגדליהו
 ב בין פשחור ויובל בין שלמיהו ופשחור בין מלכיה את
 הדברים אשר ירמיהו מדבר אל כל העם לאמר: כה אמר
 ה' ה' ישב בעיר הזאת ימות בחרב ברעב ובדבר והיצא אל
 ג הפשדים יחיה והיתה הלו נפשו לשלל וחי: כה
 ד אמר ה' ה' נתן תנתן העיר הזאת ביד חיל מלך בבל
 ולכדה: ויאמרו השדים אל המלך יומת נא את האיש הזה
 כי עלפן הוא מרפא את ידי אנשי המלחמה הנשארים ו
 בעיר הזאת ואת ידי כל העם לדבר אליהם כדברים האלה
 כי האיש הזה איננו רדש לשלום לעם הזה כי אס-רעה:
 ה ויאמר המלך צדקיהו הנה הוא בידכם כי אין המלך יוכל
 ו אתכם דבר: ויקחו את ירמיהו וישלכו אתו אל הבור ו
 מלכיהו בין המלך אשר בחצר המטרה וישלחו את ירמיהו
 בחבלים ובבור אין-מים כי אס-טיט ויטבע ירמיהו בטיט:
 ז וישמע עבד-מלך הפושי איש סרים והוא בבית המלך כי
 ח נתנו את ירמיהו אל הבור והמלך יושב בשער בנימן: ויצא
 ט עבד-מלך מבית המלך וידבר אל המלך לאמר: אדני המלך
 הרעו האנשים האלה את כל אשר עשולירמיהו הנביא את
 י אשר השליכו אל הבור וימת תחתיו מפני הרעב כי אין
 הלחם עוד בעיר: ויצוה המלך את עבד-מלך הפושי לאמר
 קח בידך מזה שלשים אנשים והעלית את ירמיהו הנביא
 יא מן הבור בטרם ימות: ויקח ו עבד-מלך את האנשים בידו
 יב ויבא בית המלך אל תחת האוצר ויקח משם בלוי הסחבות
 ובלוי מלחים וישלחם אל ירמיהו אל הבור בחבלים: ויאמר
 עבד-מלך הפושי אל ירמיהו שים נא בלואי הסחבות
 והמלחים תחת אצלות ידיך מתחת לחבלים ויעש ירמיהו
 יג כן: וימשכו את ירמיהו בחבלים ויעלו אתו מן הבור וישב
 ירמיהו בחצר המטרה:

סחבות

ענה על סעיף א – חובה.

א. קרא פסוקים א'-ה'.

שרי יהודה מאשימים את ירמיהו באשמה חמורה.

מהי האשמה, ומה בדברי ירמיהו גרם לשרים להאשים אותו?

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. על פי המתואר בפסוקים ד'-ו', השרים והמלך פועלים נגד ירמיהו.

יש הטוענים כי גם המלך וגם השרים משתדלים להימנע מלגרורם ישירות למותו של ירמיהו.

בסס קביעה זו על ראייה אחת בנוגע לשרים וראיה אחת בנוגע למלך, והסבר כל ראייה.

ג. קרא פסוקים ז'-י"ג.

הבא ראייה המלמדת שעבד-מלך הכושי פעל בחמלה וראיה המלמדת שפעל בחוכמה (סך הכול – שתי ראיות).

הסבר כל ראייה.

8. קרא דברים, פרק ט"ו, פסוקים א'-י"א.

א
מִקֵּץ שִׁבְע־שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה:
ב וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוֹט כָּל-בְּעַל מִשָּׂה יָדוֹ אֲשֶׁר יִשֶׂה בְּרַעְיוֹ
ג לֹא-יִגֹּשׁ אֶת-רֵיעָהוּ וְאֶת-אָחִיו כִּי-קָרָא שְׁמִטָּה לַיהוָה: אֶת-
ד הַנֶּכְרִי תִגֹּשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֶת-אָחִיךָ תִשְׁמַט יָדְךָ: אַפְסֵם
ה כִּי לֹא יִהְיֶה-בְּךָ אֲבִיּוֹן כִּי-בִרְכָךָ יִבְרַכְךָ יְהוָה בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
ו אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחְלָה לְרִשְׁתָּהּ: רַק אִם-שָׁמַעַתְּ תִשְׁמַע בְּקוֹל
ז יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְרֵם לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
ח אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם: כִּי-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בִּרְכָךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּר לְךָ
ט וְהֵעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאֶתְּהָ לֹא תַעֲבֹט וּמְשַׁלֵּת בְּגוֹיִם רַבִּים
י וּבְךָ לֹא יִמְשְׁלוּ: כִּי-יִהְיֶה בְּךָ אֲבִיּוֹן מֵאֲחַד
יא אָחֶיךָ בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לֹא
יב תֵּאֱמַן אֶת-לִבְּךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת-יָדְךָ מֵאָחִיךָ הָאֲבִיּוֹן: כִּי-
יג פָּתַח תִּפְתַּח אֶת-יָדְךָ לוֹ וְהֵעֲבַט תַּעֲבִיטְנוּ דֵי מַחֲסָוֹ אֲשֶׁר
יד יִחְסַר לוֹ: הַשְּׁמַר לְךָ פִּן-יִהְיֶה דָבָר עִם-לִבְּךָ בְּלִיעַל לֵאמֹר
יז קָרְבָה שְׁנַת-הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרַעְיָה עֵינֶךָ בְּאָחִיךָ הָאֲבִיּוֹן
יח וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֱלֹהֵי-יְהוָה וְהָיָה בְּךָ חֲטָא: נָתַן תִּתֵּן
יט לוֹ וְלֹא-יִרַע לְבָבְךָ בַּתְּתֵן לוֹ כִּי בְּגִלְלוֹ הַדָּבָר הַזֶּה יִבְרַכְךָ יְהוָה
כ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מְשַׁלַּח יָדְךָ: כִּי לֹא-יִחַדֵּל אֲבִיּוֹן
כא מִקְרֵב הָאָרֶץ עַל-כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶה לֵאמֹר פָּתַח תִּפְתַּח אֶת-
כב יָדְךָ לְאָחִיךָ לַעֲנִיךָ וּלְאֲבִינֶךָ בְּאֶרֶץ:

ענה על סעיף א – **חובה**.

א. קרא פסוקים א'-ו'.

(1) ציין על מי נועד החוק להגן, והסבר כיצד הגנה זו באה לידי ביטוי בחוק. (4 נקודות)

(2) אם יקפיד העם לקיים את החוק, מובטח שיינתן לו גמול לאומי.

על פי הכתוב בפסוק ד', הסבר מהו הגמול הלאומי המובטח לעם. (2 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים ז'-י"א.

פסוקים אלה מדגישים ערכים של חמלה, נתינה ואחוה.

בחר בשניים מן הערכים האלה. הבא מן הכתוב דוגמה לכל ערך והסבר אותה.

ג. קרא פסוקים ז'-י"א.

הסבר את החשש המובע בפסוק ז' ובפסוק ט'.

הסבר שתי דרכים שבאמצעותן החוק מתמודד עם החשש הזה. בסס את דבריך על הכתוב.

מזמורי תהלים

9. קרא תהלים, פרק ק"ל.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיךָ ה' אֲדֹנָי שְׁמַעָה
 בְּקוֹלִי תִהְיֶינָה אַזְנוֹתַי קְשׁוּבוֹת לְקוֹל תַּחְנוּנֵי: אִם-עוֹנוֹת
 תִּשְׁמְרֵנִי אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי-עַמְךָ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּזְכָּר:
 קוֹיִתִי ה' קוֹתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִי: נַפְשִׁי לֹא-דָנִי
 מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שְׁמָרִים לְבַקֵּר: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֵל-ה'
 כִּי-עַס-ה' הַחֲסֵד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא יַפְדֶּה אֶת-
 יִשְׂרָאֵל מִכָּל עוֹנוֹתָיו:

ענה על סעיף א – חובה.

א. (1) הבא ראיה אחת מן הכתוב המלמדת כי הדובר במזמור זה מרגיש מצוקה.

הסבר את הראיה. (3 נקודות)

2) הסבר כיצד אפשר ללמוד שהדובר במזמור חושב שה' נענה למי שפונה אליו. בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים ג'-ד'.

הסלחנות של ה' גורמת לאדם לחוש יראה כלפיו. הסבר קביעה זו. בסס את דבריך על הכתוב.

ג. (1) יש הטוענים כי פסוקים ז'-ח' הם תוספת למזמור.

הבא ראיה אחת התומכת בטענה זו והסבר אותה. (4 נקודות)

2) הסבר מהו הרעיון המשותף לשני הקטעים, המאפשר לראות בפסוקים א'-ח' מזמור אחד. (4 נקודות)

ספרות החוכמה — הרהורים על החיים

10. קרא איוב, פרק י"ג, פסוקים א'-כ"ג.

א הֲיִן־כֹּל רֵאֵתָה עֵינֵי שְׁמַעָה אֲזִנִּי
 ב וַתִּבְּן לָהּ: בְּדַעַתְכֶם יִדְעֵתִי גַם־אֲנִי לֹא־נִפְלְ אֲנִי מִכֶּם: אוֹלָם
 ד אֲנִי אֶל־שָׂדֵי אֲדָבָר וְהוֹכַח אֶל־אֵל אַחֲפָיִן: וְאוֹלָם אַתֶּם טְפִלֵי־
 ה שֶׁקֶר רַפְּאֵי אֵלִל כְּלַכֶּם: מִי־יִתֶּן הַחֲרֹשׁ תַּחֲרִישׁוּן וַתְּהִי לְכֶם
 ו זֶלְזָלָה: שְׁמַעוּ־נָא תוֹכַחְתִּי וְרַבּוֹת שְׁפָתַי הִקְשִׁיבוּ: הֲלֹא־לִי
 ח תִּדְבְּרוּ עוֹלָה וְלוֹ תִדְבְּרוּ רְמִיָּה: הֲפִנּוּ תִשְׁאוּן אִם־לֹא־לִי תִרְיָבוֹן:
 ט הַטּוֹב כִּי־יַחַדְקוּ אֶתְכֶם אִם־כִּהְתַּל בְּאֲנוּשׁ תִּהְתְּלוּ בּוֹ: הוֹכַח
 יא יוֹכִיחַ אֶתְכֶם אִם־בִּפְסֹתֶר פְּנִים תִּשְׁאוּן: הֲלֹא שְׂאֵתוֹ תִּבְעֵת
 יב אֶתְכֶם וּפְחָדוֹ יִפֹּל עֲלֵיכֶם: זְכַרְנִיכֶם מִשְׁלֵי־אֶפְרַיִם לְגַב־חֲמֹר
 יג גְּבִיכֶם: הַחֲרִישׁוּ מִמֶּנִּי וְאֲדַבְּרָה־אֲנִי וַיַּעֲבֹד עָלַי מָה: עַל־מָה ו
 לד אִשָּׁא בְּשָׂדֵי בְּשִׁנֵּי וְנִפְשֵׁי אֲשִׁים בְּכַפִּי: הֲיִן יִקְטֹלֵנִי לֹא אֵיחָל אֶדְּרֹךְ
 טו דְּרָכֵי אֶל־פְּנֵי אוֹכִיחַ: גַּם־הוּא־לִי לִישׁוּעָה כִּי־לֹא לְפָנָיו חֲנַף
 זז יָבוֹא: שְׁמָעוּ שְׁמוֹעַ מִלְּתִי וְאַחֲוֵתִי בְּאֲזִנֵּיכֶם: הִנֵּה־נָא עַרְכָּתִי
 יט מִשְׁפָּט יִדְעֵתִי כִּי־אֲנִי אֶעֱדֹק: מִי־הוּא יִרִיב עִמּוֹדִי כִּי־עַתָּה
 כ אַחֲרִישׁ וְאֶגּוֹעַ: אֶדְּרֹכֵי אֶל־תַּעֲשׂ עִמּוֹדִי אֲזִי מִפְּנֵיךְ לֹא אֶסְתַּר:
 כב כִּפְךָ מֵעָלַי הֲרַחֵק וְאַמְתֵּךְ אֶל־תִּבְעֵתִנִּי: וְקִרְא וְאֲנִי אֶעֱנֶה אוֹר
 כג אֲדַבֵּר וְהִשִּׁיבֵנִי: כִּמְהָ לִּי עֲוֹנוֹת וְחַטָּאוֹת פְּשָׁעֵי וְחַטָּאתֵי הַדִּיעֵנִי:

ענה על סעיף א — חובה.

א. קרא פסוקים א'-ט'.

בפסוקים אלה איוב מתעמת עם רעיו ומאשים אותם בחוסר יושר.

הבא מן הכתוב שתי דוגמאות להאשמה זו, והסבר אותן.

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים י"ג-י"ח.

איוב מודיע לרעיו כי החליט לפנות בעצמו אל אלוהים.

(1) על פי הכתוב, מהי הסכנה בפנייה זו אל אלוהים? (4 נקודות)

(2) למרות הסכנה, איוב אינו מהסס לפנות אל אלוהים.

על פי דברי איוב בפסוקים אלה, מה מניע אותו לפנות אל האל למרות הסיכון? בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

ג. קרא פסוקים י"ח-כ"ג.

איוב מבקש לעמוד למשפט מול אלוהים.

ציון שתי בקשות שאיוב מבקש מאלוהים כדי שיוכל לעמוד למשפט מולו. הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

פרק רביעי — קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

ענה על סעיף א חובה (7 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ד (5 נקודות).

11. קרא יונה, פרק א'.

א ויהי דבר-ה' אל-יונה בן-אמתי לאמר: קום לך אל-נינוה
 ב העיר הגדולה וקרא עליה כי-עלתה רעתם לפני: ויקם יונה
 ג לברח תרשישה מלפני ה' וירד יפו וימצא אניה ו באה
 ד תרשיש ויתן שכרה וירד בה לבוא עמהם תרשישה מלפני
 ה ה': וה' הטיל רוח-גדולה אל-הים והי סער-גדול בים
 ו והאניה חשבה להשבר: ויראו המלחים ויזעקו איש אל-
 ז אלהיו ויטלו את-הכלים אשר באניה אל-הים להקל
 ח מעליהם ויונה ירד אל-ירכתו הספינה וישבב וירדם: ויקרב
 ט אליו רב החבל ויאמר לו מה-לך נרדם קום קרא אל-אלהיך
 י אולי יתעשת האלהים לנו ולא נאבד: ויאמרו איש אל-דעהו
 יא לכו ונפילה גזרות ונדעה בשלמי הרעה הזאת לנו ויפלו
 יב גזרות ויפלו הגרל על-יונה: ויאמרו אליו הגידה-נא לנו
 יג באשר למי-הרעה הזאת לנו מה-מלאכתך ומאין תבוא מה
 יד ארצך ואי-מזה עם אתה: ויאמר אליהם עברי אנכי ואת-
 טו ה' אלהי השמים אני ירא אשר-עשה את-הים ואת-
 טז היבשה: ויראו האנשים יראה גדולה ויאמרו אליו מה-זאת
 טז עשית כי-ידעו האנשים כי-מלפני ה' הוא ברח פי הגיד
 יז להם: ויאמרו אליו מה-נעשה לך וישתק הים מעלינו כי הים
 יח הזלך וסער: ויאמר אליהם שאוני והטילני אל-הים וישתק
 יט הים מעליכם כי ירע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם:
 כ ויחתרו האנשים להשיב אל-היבשה ולא יכלו כי הים הזלך
 כא וסער עליהם: ויקראו אל-ה' ויאמרו אנה ה' אל-נא
 כב נאבדה בנפש האיש הזה ואל-תתן עלינו דם נקיא כי-אתה
 כג ה' כאשר חפצת עשית: וישאו את-יונה ויטלוהו אל-הים
 כד ויעמד הים מזעפו: ויראו האנשים יראה גדולה את-ה'
 כה ויזבחו זבח ל-ה' ויודרו נדרים:

ענה על סעיף א – **חובה**.

א. קרא פסוקים א'-ג'.

(1) אל מי נשלח יונה לנבא ומדוע נשלח? (4 נקודות)

(2) מה הייתה התגובה של יונה על השליחות שהטיל עליו ה' הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

(3 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים ד'-ו'.

(1) לעיתים באמצעות השינה האדם בורח מבעיותיו.

הדגם קביעה זו על פי הפסוקים. (3 נקודות)

(2) על פי פסוקים אלה, מהי הביקורת על ההתנהגות של יונה? (2 נקודות)

ג. קרא את דברי י' זקוביץ על פסוק ג'.

"יונה הבורח מייצג בפסוק זה את התפיסה ששלטונו של ה' מוגבל לאדמתו, לארץ־ישראל."

(י' זקוביץ, עולם התנ"ך, ספר תרי עשר, ספר יונה, דודזון-עתי, 1984, עמ' 218)

(1) לפי התפיסה הזאת, הסבר מדוע עלה יונה על אונייה השטה לתרשיש. (2 נקודות)

(2) זקוביץ כותב בהמשך דבריו שדברי יונה בפסוק ט' מערערים על האפשרות שיונה מייצג תפיסה זו.

הסבר כיצד דברי יונה מערערים על תפיסה זו. (3 נקודות)

ד. קרא פסוקים ז'-ט"ו.

המלחים משליכים את יונה אל ים סוער, אל מוות ודאי.

הבא מן הקטע שתי ראיות המלמדות שהמלחים התלבטו לפני שהשליכו את יונה לים.

הסבר כל אחת מן הראיות.

בהצלחה!